

ON YEDİNCİ KEİPA GENEL KURULU
“KARADENİZ’DE ÇEVRENİN KORUNMASI: YENİ GÜÇLÜKLER”
HAKKINDAKİ
TAVSİYE 49/2001*

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi:

1. Karadeniz ekosistemlerinin korunmasında kaydedilen bazı başarılarla rağmen, devam etmekte olan çevresel bozulmanın bölge ülkelerinin genelinin sürdürülebilir kalkınmalarına karşı ciddi tehditler yönelttiğinin *farkında olarak*;
2. Katılımcı Devletlerin “*Karadeniz’in yaşam üretme potansiyelinin muhafazası, kullanılması ve geliştirilmesi ile özellikle Karadeniz’de çevrenin korunması ve iyileştirilmesi konularında ortak projeler geliştirilmesi de dahil olmak üzere uygun adımlar atacaklarını*” öngören Karadeniz Ekonomik İşbirliğinin Kuruluşuna dair Deklarasyon ile onun ilkelerine bağlılığını bir kez daha *teyit ederek*;
3. ‘Karadeniz’de Çevre Sağlığı’ konulu Tavsiye’si (5/1994) ile Karadeniz bölgesinde çevre sağlığı bilincini geliştirmede önemli bir adım teşkil eden *Birinci Parlamentolararası Karadeniz’in Çevresel Korunması Konferansı’nın* (İstanbul, 1996) Nihai Deklarasyonunu *hatırlayarak*;
4. KEİ Teşkilatı bünyesinde yapılmakta olan çalışmalarını ve Avrupa Konseyi Parlamenter Asamblesi’nin iki denizin çevre sorunlarının birbirine bağlı olduğunu vurgulayan bir Akdeniz ve Karadeniz Havzaları Konferansını düzenlemek konusunda aldığı inisiyatifi ve de Karadeniz Çevre Programı’nın faaliyetlerini *takdirle karşılayarak*;
5. Karadeniz’in Kirliliğe Karşı Korunmasına dair Bükreş Sözleşmesi’nin (1992), Odessa Deklarasyonu’nun (1993) ve Karadenizin Rehabilitasyonu ve Korunması için Stratejik Eylem Planı’nın (1996) uygulanmalarının önemini *vurgulayarak*;
6. Temmuz 1992’de Rio de Janeiro’da imzalanmış olan Rio Deklarasyonu ve Gündem 21’de tanımlanan *çevresel koruma ve sürdürülebilir kalkınmanın* KEİ üyesi devletler arasındaki işbirliğinin gelecek yıllardaki temel hedeflerinden biri olması gerektiğini

* Raportör: Sayın Dan RAHAU (Romanya)

Asamble müzakeresi 20 Haziran 2001 tarihinde yapılmıştır (bkz 14 Mart 2001 tarihinde Moskova’da müzakere edilmiş olan Doc. GA17/EC16/REP/00, Ekonomi, Ticaret, Teknoloji ve Çevre Meseleleri Komisyonu’nun “KARADENİZ’DE ÇEVRENİN KORUNMASI: YENİ GÜÇLÜKLER” konulu Raporu; Raportör: Sayın Eleftherios TZIOLAS, Yunanistan).

17nci Genel Kurul tarafından 20 Haziran 2001 tarihinde Bakü’de kabul edilen metin.

ve bu hedefin; Ulusal Parlamentoların, Hükümetlerin ve Hükümet Dışı Teşkilatlar ile uluslararası ve bölgesel teşkilatların 21nci yüzyılda çevre sorunlarıyla başa çıkmak için koordineli ve birbiriyle bağlantılı olarak çalışmalarını zorunlu kıldığını **vurgulayarak**;

I. Bu nedenlerle Parlamenter Asamble, KEİ Üyesi Devletlerin Ulusal Parlamentolarına ve Hükümetlerine aşağıdakileri tavsiye eder:

1. çevre alanındaki çok taraflı işbirliği sürecinde, aşağıdaki ilkeleri gözeterek, yeni bir aşamaya geçmelerini:

i. Rio Deklarasyonunda tanımlanan ve özellikle sürdürülemez üretim ve tüketim kalıplarını azaltarak ya da yok ederek elde edilecek olan **sürdürülebilir kalkınma**;

ii. endişeye mahal bir durum sözkonusu olduğunda önleyici tedbirler uygulanarak takip edilecek olan **ihtiyatlı olma ilkesi**;

iii. Çevresel Etki Değerlendirmelerinin tatbiki ve bölgesel ölçekte değerlendirme kriterlerinin uyumlu hale getirilmesi suretiyle uygulanacak olan **beklenti yaklaşımı**;

iv. fazla atık üreten teknolojilerin yenilenmesi ya da ortadan kalkması ve Mevcut En İyi Teknoloji ilkesinin uygulanması ile elde edilecek olan **temiz teknoloji kullanımı**;

v. **ekonomik enstrümanların** tanıtılması, uygulanması ve kapsamlı olarak kullanılması ile çevre dostu teknoloji ve faaliyetler için teşvikler getirilmesine dayanan **'kirleten öder' ilkesi**;

vi. çevresel düşüncelerin; ekonomi ve ticaret, enerji, sanayi, turizm ve tarım politikalarında **sektörel entegrasyonu**;

vii. çevre kirliliği meselelerinde **kamu bilincinin** oluşturulması ve ekoloji eğitiminin sağlanarak desteklenen çevresel planlama faaliyetlerine **kamu katılımının** teşvik edilmesi;

2. özellikle AB üyeliğini hedefleyen KEİ devletlerinin Avrupa müktesebatına hızla uyum sağlamaları gerektiği bir yanda iken, uluslararası taahütlere uygun olarak çevreyi korumak için kurumsal kapasiteyi arttıracak ve mevcut yasal çerçeveyi kuvvetlendirecek yasalar **çıkarmalarını, var olan yasa ve idari yapıları gereğince değiştirmelerini;**

3. uygulamaların takibi ve mevcut uluslararası anlaşmalara uygunluklarının değerlendirilmesi için etkin sistemler **geliştirmelerini, çevrenin korunmasına ve sürdürülebilir kalkınmaya dair bölgesel ve küresel antlaşmaları gereği gibi onaylamalarını yahut bunlara katılmalarını, Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı (UNCED, Rio de Janeiro, Temmuz 1992) tarafından kabul edilmiş olan **Gündem 21**'i özellikle tatbik etmelerini;**

4. bilgi alış-verişinde, çevrenin korunmasına ilişkin standartların, kodların ve ilkelerin uyumlu hale sokulmasında ve yönetim sistemlerinde **işbirliği yapmalarını ve bu bağlamda bölgesel bir veri bankası kurulması imkanlarını araştırırken aynı zamanda ulusal veri bankalarının kurulmasını da teşvik etmelerini;**

5. çevresel öncelikler ile ortak projelerin tespit edilmesi için KEİ Teşkilatı, KEİPA, KEİ İş Konseyi, Karadeniz Ticaret ve Kalkınma Bankası ve Uluslararası Karadeniz Çalışmaları Merkezi arasındaki etkileşimi ve bu kurumların Stratejik Eylem Planı ve bölge için önceliği olan diğer çevre projelerinin uygulanmasına yardımcı olmak üzere Karadeniz Çevre Programı ve Bükreş Sözleşmesi Karadeniz Komisyonu ile işbirliği yapmasını **desteklemelerini;**

6. optimal bir alarm sistemi kurmak için uyduları kullanmayı da öngörerek; sanayi ve denizcilik kazalarının sonuçlarını hafifletmek maksadıyla çevresel acil durumlar için bölgesel erken uyarı ve acil yardım mekanizmaları kurulmasında inisiyatif **üstlenmelerini**;

7. sürdürülebilir kalkınmaya öncelik veren ulusal projelere gerekli kaynakları **tahsis etmelerini** ve ulusal, bölgesel ve uluslararası kaynaklardan finansman sağlamak ve özel sektörün katılımını teşvik ederek çevreye yatırımlar yapılmasını sağlamak için işbirliği yapmalarını;

8. yerel yönetimler ile belediyeler ve Hükümet Dışı Teşkilatları çevre yönetimi ve planlaması sürecine **dahil etmelerini**;

9. aşağıdakileri sağlamak için ulusal ve bölgesel çapta ortak eylemleri **desteklemelerini**:

A. Kirliliğin Azaltılması

i. insan faaliyetlerinin çevre üzerindeki olumsuz etkisini **hafifletmek**, (özellikle kimyasallar, nitratlar ve hidrokarbonlardan kaynaklanan) hava, su ve toprak kirliliğini azaltacak veya izleyecek bölgesel ve uluslararası girişimleri desteklemek, ortak eylemler sayesinde hava kaynaklı ve toprak esaslı kirlilik kaynaklarıyla mücadele etmek;

ii. kirlilik seviyelerinin tesbitinde ortak kalite standartları ve metodolojiyi öngören alt-bölgesel yahut “uygun başka” ölçekli girişimleri **desteklemek** ve doğal kaynakların akılcı kullanılmalarını **temin etmek**;

iii. atıkların üretilmesini önleme yahut azaltma konusunda ve atık yönetimi hakkında, ‘temizlik’ projelerinin tatbiki ile uygun mekanik ekipmanın sağlanmasına dair ve gereken yerlerde atıklar ve kirliliğin sınırlanması hareketlerini kontrol edecek istasyonların tesis edilmesi için acil tedbirler **almak**;

iv. bölge nüfusunun ve onun da ötesindeki nüfusun dramatik sonuçlardan korunması için tüm nükleer tesislerin güvenliğini **temin etmek**;

B. Yaşam Kaynakları Yönetimi

i. bölge doğal mirasının bir parçası olan mevcut ekosistemleri korumak için KEİ bölgesinde bir korumaya alınmış yerler şebekesi geliştirilmesini **teşvik etmek**;

ii. Ticari amaçlı kullanılan kaynakların, biyolojik çeşitliliğin, habitatların ve arazinin korunması amacıyla somut eylemler **hazırlamak**. mücadele-korunmasına dönük somut eylemler **hazırlamak**;

a) Kıyı erozyonu ile savaşmak amacı ile Karadeniz ülkeleri arasında, ulusal ve uluslararası finans arayışı içindeki Ulusal hükümetler, ilgili araştırma ve geliştirme kuruluşları ve hükümet dışı organizasyonlar aracılığı ile ortak bir stratejik planın **geliştirilmesi**,

b) İçkara sularının ve göllerin muhafaza edilmesi insan nüfusunun asıl faydası için popülasyonların onarılması ve ekosistemlerin rehabilitasyonu amaçlanarak; somut programların **hazırlanması**.

c) Orman ekosistemlerinin önemini belirterek UNCED tarafından kabul edilmiş olan orman ilkelerini **tatbik etmek**.

10. devam etmekte olan KEİ çevre projelerini: özellikle Karadeniz’de Balıkçılığa dair Sözleşme’nin tamamlanmasını, BM Çevre Programı ile İşbirliği Anlaşması’nı ve Karadeniz Hidrolojik Döngü Gözleme Sistemi’ni **takip etmelerini**;

II. KEİ Teşkilatı ve onun Parlamenter Asamblesi ile çevre konusundaki ilgili Avrupa teşkilatları ve kurumları arasındaki dialoğun geliştirilmesini **desteklemelerini**.

- i) Çevre koruma çalışmalarının koordinasyonunun geliştirilmesi ve Karadenizin kurtarılması amacı ile KEİPA ve KEİ arasında geniş kapsamlı bir çalışma grubunun kurulması.
- ii) KEİPA çerçevesinde, KEİ üye ülkelerinin somut yatırım projeleri için gerekli fon arayışları temeliyle, çevre koruma güvenlik fonunun oluşturulması.

II. Parlamenter Asamble, KEİ Dışişleri Bakanları Konseyi'ni bu Tavsiye'yi dikkate almaya **davet eder**.